

Secretariaat: Brugstraat 32
4475 AP Wilhelminadorp

Tel.: 0113-211238

E-mail : info@delevendedelta.nl

Internet: www.delevendedelta.nl

KvK Zeeland: 2204589

Rabobank Oosterschelde: 34.60.15.391

Wilhelminadorp, maart 2011

NIEUWSBRIEF MAART 2011

Op 22 februari 2011 heeft in De Stenge in Heinkenszand de (openbare) Donateurbijeenkomst van onze Stichting plaatsgevonden.

Ongeveer 100 personen hebben aan de uitnodiging voor deze bijeenkomst gehoor gegeven. Met erg veel belangstelling namen zij kennis van de inleidingen door Prof. Joost Schrijnen, Programmadirecteur Zuidwestelijke Delta en Ir. Adriaan Geuze, als landschapsarchitect verbonden aan West8 Architecten in Rotterdam, over het onderwerp “De inrichting van Zeeland: hoe houden we de Delta levend”?

Na de opening van de bijeenkomst presenteerde de voorzitter de heer J.J. Geleijnse, de visie van De Levende Delta op “Natuurontwikkeling in de zuidwestelijke Delta”, een onderwerp dat nog steeds volop in de belangstelling staat.

Het leek ons goed om deze visie in de vorm van een NIEUWSBRIEF aan de donateurs en sponsors kenbaar te maken.

NATUURONTWIKKELING IN DE ZUIDWESTELIJKE DELTA

Stichting De Levende Delta constateert dat het beleid ten aanzien van natuurontwikkeling in de Zuidwestelijke Delta tot grote problemen leidt en gedoemd is te mislukken.

Oorzaken hiervoor zijn zondermeer duidelijk aan te wijzen.

Wat moest er de afgelopen jaren en in de toekomst zoal gebeuren? Er moest veel werk worden verzet in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-voorwaarden, Kaderrichtlijn Water-afspraken (KRW) of natuurcompensatiemaatregelen. Er was veel en gedetailleerde wetgeving, en geld leek geen probleem. Alles zou uitgevoerd kunnen worden.

Overheden en natuurorganisaties wilden het ene na het andere project realiseren.

Europese regels samen met omvangrijke nationale ambities en gesteund door een brede jurisprudentie, hebben natuurorganisaties veel macht gegeven. Door zich bijvoorbeeld te beroepen op de Natuurbeschermingswet, is er tot op heden een mogelijkheid om het werk aan de waterkeringen ernstig te frustreren.

Natuur en veiligheid werden te veel als polaire eenheden gezien. En dat vindt De Levende Delta onjuist.

Als de natuurorganisaties te veel eenzijdig beleid gaan bepalen, ontstaat het risico dat plannen onvoldoende democratisch tot stand komen. Dit gevaar wordt nog groter als natuurprojecten stilzwijgend worden gekoppeld aan andere belangen. Zo blijken er onder andere coalities te kunnen ontstaan waarbij bijvoorbeeld projectontwikkelaars of kenniscentra samenwerkingsverbanden met natuurorganisaties aangaan, om het door hen beoogde doel zonder al te veel juridische complicaties te kunnen realiseren. Voorbeelden hiervan zijn o.a. te vinden in de plannen Waterdunen en Perkpolder. Deze koppeling van belangen heeft bij de bevolking achterdocht gewekt en regelmatig vraagtekens opgeroepen over het doel en de noodzaak van bepaalde natuurprojecten. De vraag is dan wie er uiteindelijk met het plan gediend is.

Gebrek aan vertrouwen in elkaars bedoelingen en argumenten, gebrek aan draagvlak, gebrek aan respect voor eigendommen van anderen (landbouwgronden) en gebrek aan financiële middelen, dreigen in de Zuidwestelijke Delta te leiden tot een nieuw slachtoffer: de natuur zelf! Wat blijkt er namelijk uiteindelijk van al die voorgenomen projecten echt uitgevoerd te kunnen worden?

Stichting De Levende Delta wil daarom in het belang van de natuur en met het oog op de noodzakelijke wijzigingen en aanpassingen in de Delta, oproepen tot een ander natuurbeleid dat mede gestoeld is op het duidelijk stellen van prioriteiten in uit te voeren projecten.

Er moet in de Zuidwestelijke Delta nog erg veel gebeuren. De overheid heeft zich tot veel verplicht. Stichting De Levende Delta is van mening dat de volgende besluiten de basis leggen voor de toekomst van de Zuidwestelijke Delta. Zij vormen de basisprogramma's:

- het waterbergingplan Volkerak-Zoommeer vanwege het veiligheidsbelang;
- het waterveiligheidsplan voor Zuid-Holland vanwege het veiligheidsbelang, ook voor de Randstad;
- de buffering van zoet water in het Haringvliet en de verdeling van het zoete rivierwater voor de gehele Zuidwestelijke Delta vanwege de onmisbaarheid daarvan voor bewoners, industrie en de agrarische sector;
- de grotere wateren en de compartimenten binnen de Zuidwestelijke Delta samen laten vallen onder één Natura 2000-aanwijzingsgebied. Eén Natura 2000-aanwijzingsbesluit voor de gehele Delta (buitendijks) is belangrijk om te voorkomen dat men met een beroep op de Natuurbeschermingswet, op basis van één enkel habitatype een veto kan uitspreken over de uitvoering.

Voor het succes van het geheel, is dat van o.a. de volgende afgeleide programma's bepalend:

- de waterkwaliteit van het Volkerak-Zoommeer;
- de zoetwatervoorziening voor de land- en tuinbouw;
- de buitendijkse vormen van natuurontwikkeling;
- zoet/zout overgangen met vispassage's;
- sleutelproject "Waterpoort";
- sleutelproject "Bergen op Zoom";
- de Grevelingen;

- overige projecten ten behoeve van visserij, recreatie, scheepvaart, wonen e.d.

Alle activiteiten hebben gevolgen voor de omgeving en hoeven natuurlijk lang niet altijd nadelig te zijn. Zij kunnen ook nieuwe kansen bieden. Daarbij moeten de belangen van land- en tuinbouw, natuur, visserij en recreatie bewaakt en beschermd worden. Bij de uitvoering ervan moeten de effecten op de bestaande ecosystemen binnen de onderscheiden compartimenten zo goed mogelijk ingeschat worden. Ook dat vereist een goede prioriteitstelling in te realiseren basisprogramma's uitgaande van een integrale visie op de toekomst van de Zuidwestelijke Delta.

Stichting De Levende Delta heeft in de volgorde die zij bij de hierboven weergegeven opsomming van de te realiseren basisprogramma's heeft gevolgd, haar visie neergelegd met betrekking tot de gewenste prioriteitstelling.

Flora en fauna

Zolang een integrale visie op de toekomst van de Zuidwestelijke Delta ontbreekt, kunnen de effecten van de eerder genoemde vier grote opgaven op de bestaande ecosystemen binnen de verschillende compartimenten moeilijk worden ingeschat.

Redenerend vanuit de prioriteitsvolgorde die door Stichting De Levende Delta wordt voorgestaan, concluderen wij het volgende.

- Het huidige beleid ten aanzien van natuurontwikkeling is kostbaar en tijdrovend. Het vereist te veel financiële middelen.
- Het is gericht op het verwerven en opnieuw inrichten van vele hectares grond, waarbij de bestaande infrastructuur (inclusief de aanwezige natuur) eerst wordt vernietigd. Pas veel later zal blijken of het beoogde succes van dergelijke omvangrijke en geldverslindende operaties uiteindelijk kan worden gerealiseerd. Daarbij is het naar haar mening ook een grote vergissing om te denken dat natuur zich één op één laat overzetten, als ware het een boekhoudkundige handeling.
- Het voorlopig structureel lijkende gebrek aan financiële middelen, kan een ernstige bedreiging zijn voor de realisatiemogelijkheden en zal zich vooral laten gelden op momenten waarop kansen moeten worden aangegrepen om bedreigingen te weren en om noodzakelijke ontwikkelingen te stimuleren. De praktijk bij projecten wijst uit dat kansen en bedreigingen meestal onverwacht komen en zich op een duidelijke manier manifesteren. Het is belangrijk om hierop tijdig en alert in te spelen.
- Uit de bedragen die door de overheid worden genoemd die nodig zullen zijn voor het kunnen realiseren van de "opdracht" op het gebied van de waterkering door middel van dijkversterkingen, wordt dit gebrek aan middelen al pijnlijk duidelijk.
- Daarom is het zo belangrijk om over voldoende reserveringen ten behoeve van "de natuur" te kunnen beschikken. En ook daarom is het volgens De Levende Delta nodig om van de bestaande ingrijpende ontpolder- en verziltingplannen af te zien. Binnendijks zal alleen de bestaande natuur versterkt moeten worden.
- Maatwerk bij deze vorm van binnendijkse natuurversterking zal zeker veel draagvlak ontmoeten en verrassend resultaat kunnen opleveren. Want daarmee wordt immers voortgeborduurd op een autonome ontwikkeling van het ecosysteem.

- Gelden die in het kader van aangegane verplichtingen voor natuurontwikkeling beschikbaar komen, zullen gerichter ingezet moeten worden om het hoogste rendement te kunnen leveren. De Levende Delta stelt daarom voor om de beschikbare middelen te bundelen. Geld dat bestemd is voor natuurcompensatie van een grote hoeveelheid op zichzelf staande projecten, hoeft dan niet meer direct ingezet te worden voor een vlug in elkaar gezet natuurplan(netje).
- Zoek natuurwinst in buitendijkse gebieden, namelijk in de Westerschelde, de Oosterschelde, de Grevelingen, het Haringvliet of het Volkerak. Deze wateren herbergen immers belangrijke ecosystemen. Door geldgebrek mogen deze gebieden niet aan hun lot worden overgelaten. Zo vraagt het zuurstofgehalte in de Grevelingen veel aandacht en mag niet dezelfde weg op gaan als het Markermeer. Ook het oplossen van het probleem van de zandhonger in de Oosterschelde vraagt de nodige aandacht en financiële middelen. Er moeten verschillende zoet/zoutovergangen gerealiseerd worden. De plannen voor waterberging in het Volkerak-Zoommeer maken aanpassingen aan grote buitendijkse natuurgebieden noodzakelijk. De omvang van deze ecosystemen staat in veel gevallen niet in verhouding tot die van de binnendijkse natuurgebieden. Evenredig aan hun omvang heeft daarom ook de natuurwinst of schade aan zo'n gebied een directe relatie met de omvang van de benodigde financiële middelen. In de grote open wateren kan bovendien aansluiting worden gevonden op bestaande autonome ontwikkelingen binnen de daar aanwezige ecosystemen. Als voorbeeld hiervan kan alleen al de herinrichting van het Land van Saeftinghe enorm veel natuurwinst opleveren in de vorm van biodiversiteit.

Het nieuwe natuurbeleid dat Stichting De Levende Delta voor ogen staat luidt samengevat:

- ***Stop de uitvoering van het huidige natuurbeleid;***
- ***Bundel de beschikbare financiële middelen en voorzie in voldoende reserveringen;***
- ***Ontwikkel binnen de Zuidwestelijke Delta een integrale visie op natuurontwikkeling. Omdat natuurorganisaties sterk zijn gericht op de eigen specifieke doelstelling(en), zijn zij soms te eenzijdig om het beleid te bepalen. Exclusiviteit van de natuurorganisaties in de voorbereiding- en besluitvormingstrajecten achten wij ongewenst;***
- ***Versterk binnendijks de bestaande natuur;***
- ***Zet agrarische cultuurgrond primair in voor het versterken van de positie van de landbouw;***
- ***Pak de problemen binnen de grotere buitendijkse gebieden snel en efficiënt aan.***